

**Avoimen varhaiskasvatuksen
toimintasuunnitelma 2026**

**Viitasaaren kaupungin
varhaiskasvatus**

VIITASAARI

Pikkasen parempi periferia

Tässä suunnitelmassa kuvataan Viitasaaren kaupungin avoimessa varhaiskasvatuksessa toteutettavaa varhaiskasvatusta. Toimintasuunnitelma perustuu Viitasaaren kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan. Avoimen varhaiskasvatuksen tilat ovat Perhetuvalla, perhekeskuksen yhteydessä, Kennäntie 4, 44500 Viitasaari.

1. Avoimen varhaiskasvatuksen arvot

- Tasa-arvoinen kohtaaminen
- Laadukas varhaiskasvatus kaikille
- Vertaistuen ja ystävyyssuhteiden merkityksellisyys
- Myönteisen vuorovaikutuksen kokeminen
- Vanhemmuuden tukeminen
- Moninaisuuden ymmärtäminen ja hyväksyminen
- Uuden oppimisen ja omatoimisuuden vahvistaminen

2. Palvelun kuvaus

Avoim varhaiskasvatus on lapsilähtöistä toimintaa, joka tukee lasten kehitystä ja perheiden hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia oppimis- ja leikkimismahdollisuuksia.

Avoim varhaiskasvatus tarjoaa viitasaarelaisille vauva- ja pikkulapsiperheille yhdessä tekemistä ja vertaistukea. Avoimen varhaiskasvatuksen toiminta on suunnattu erityisesti perheille, joilla ei ole tarvetta jokapäiväiseen tai kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen. Toiminta on perheille maksutonta eikä siihen osallistuminen vaikuta kotihoidon tukeen. Toimintaan voi osallistua oman aikataulunsa mukaisesti.

Avoimen varhaiskasvatuksen työntekijä on varhaiskasvatuksen sosionomi, joka vastaa avoimen varhaiskasvatustoiminnan pedagogiikan suunnittelusta ja toteutuksesta. Toimintaa kehitetään perheiden toiveita ja tarpeita kuunnellen.

Avoim varhaiskasvatustoiminta on osa perhekeskustoimintaa, joka mahdollistaa yhteistyön monialaisen asiantuntijaverkoston kanssa. Yhteistyötä tehdään myös erilaisten yhdistysten kanssa, ns. kolmannen sektorin kanssa.

3. Toimintamuodot

Avoimessa varhaiskasvatuksessa järjestään kahdenlaisia kerhoja:

- **Lastenkerhot keskiviikkoisin ja torstaisin klo 9.00-12.00.** Kerhoissa tarjotaan ohjattua toimintaa ilman huoltajaa.
- **Perhekerho perjantaisin klo 9.00-12.00.** Kerho on tarkoitettu kotona lapsiaan hoitaville perheille. Kerho tarjoaa mahdollisuuden leikkiä ja oppia yhdessä muiden perheiden kanssa.

4. Avoimen varhaiskasvatuksen toiminta- ja oppimisympäristö

Avoimen varhaiskasvatuksen oppimisympäristöllä tarkoitetaan tiloja, välineitä ja käytäntöjä, jotka tukevat lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista.

Oppimisen kannalta tärkeintä on lasten, huoltajien ja henkilöstön välinen vuorovaikutus. Leikkiin, ilmaisuun ja uusiin kokeiluihin innostava ilmapiiri edistää oppimista. Lapselle annetaan mahdollisuus osallistua erilaisiin aktiviteetteihin, liikuntaan, kädentaitoihin ja musiikkiin.

Varhaiskasvatus tukee lasten sosiaalisia-, kielellisiä-, motorisia- ja tunnetaitoja. Avoimen varhaiskasvatuksen kohtaamisissa huomioidaan erilaiset kielet ja perhekulttuurit.

5. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaiseen osaamiseen kuuluvat vuorovaikutus, ilmaisu, osallistuminen, vaikuttaminen ja kulttuurinen osaaminen.

Avoimessa varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen vuorovaikutustaitoja lapselle keskustelemisen, lukemisen ja laulamisen kautta. Lasta kannustetaan itsensä ja tunteidensa ilmaisuun ja ohjataan tunteiden käsittelemisessä.

Kieli- ja kulttuuritietoisuus näkyy hyväksyvässä ilmapiirissä ja pedagogisissa ratkaisuissa. Osallistuminen ja vaikuttaminen näkyvät avoimen varhaiskasvatuksen arjessa ottamalla lapset ja huoltajat mukaan palvelun ja toiminnan suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Asiakkailta kerätään ideoita toiminnan sisällöiksi ja toiveita asiantuntijavierailijoiden sekä tapahtumien suhteen. Lasten ikä- ja kehitystaso huomioidaan havainnoidaan lasten kiinnostusta leluja ja välineitä sekä toiminnan sisältöjä ja pedagogisia menetelmiä kohtaan.

Asiakkailta tulleiden aloitteiden, ideoiden ja havainnoinnin pohjalta pyrimme muokkaamaan toimintaa siihen soveltuvalla tavalla.

Huoltajia tuetaan vauva- ja pikkulapsiarjessa tarjoamalla tarvittaessa palvelunohjausta.

6. **Valtakunnallisesta ja Viitasaaren kaupungin omasta varhaiskasvatussuunnitelmasta tulevat oppimisen alueet avoimessa varhaiskasvatuksessa**

Oppimisen alueet kuvaavat varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan tavoitteita ja sisältöjä. Oppimisen alueiden aihepiirejä yhdistetään ja sovelletaan lasten mielenkiinnon kohteiden ja osaamisen mukaisesti.

Oppimisen alueet on ryhmitelty eri kokonaisuuksiksi:

- **Ilmaisun monet muodot** tukevat lasten musiikillisen, kuvallisen, käsityöllisen sekä sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön.
- **Kielten rikas maailma** vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä. Tähän kuuluu yhteisöllisyys, toiminnallisuus, kokemuksellisuus ja elämyksellisyys.
- **Minä ja meidän yhteisömme** kehittää lasten valmiuksia ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta. Pitää sisällään moninaisia katsomus-, kulttuuri- ja perhetaustoja ja vahvistaa eettisen ajattelun ja tunnetaitojen kehittymistä.
- **Tutkin ja toimin ympäristössäni** antaa lapsille valmiuksia havainnoida, jäsentää ja ymmärtää ympäristöään.
- **Kasvan, liikun ja kehityn** kehittää omaan hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä taitoja ja luo pohjaa fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle, jossa tuetaan lasten motorisia perustaitoja.

Avoimessa varhaiskasvatuksessa oppimisen alueet yhdistyvät toiminnassa.

Toimintaa ohjaavat varhaiskasvatuksen painopisteet.

Esimerkkejä oppimisen alueiden toteutumisesta avoimessa varhaiskasvatuksessa:

- **Musiikki**, esim. laulaminen, soittaminen, musiikin kuuntelu, laululeikit, tanssiminen
- **Sadut ja lorut**, esim. kirjat, lorukortit, asioiden ja esineiden nimeäminen, sadutus
- **Kädentaidot** eri tekniikoilla ja materiaaleilla, esim. muovailu, maalaaminen, piirtäminen, leikkaaminen
- **Yksin- ja yhteisleikki**, jossa aikuiset ovat läsnä ja rikastuttavat leikkiä
- **Ryhmässä toimiminen**, esim. kuuntelu, itsensä ilmaisu, jakaminen, vuoron odottaminen, toisen huomioiminen, ohjeiden ymmärtäminen
- **Myönteinen vuorovaikutus**, esim. kannustaminen, vahvuuksien huomioiminen, yhdessä innostuminen, yrittämiseen ja kokeiluun rohkaiseminen
- **Ympäristökasvatus**, esim. kierrätys, luonnon ja eläinten kunnioittaminen, kestävä kehitys, ympäristöstä huolehtiminen
- **Kulttuuritaustojen huomioiminen**, esim. syntymäpäivät, kulttuurien vuosikalenteri
- **Asioiden ja ilmiöiden tutkiminen**

- **Liikunta**, joka kehittää perustaitoja, esim. kiipeily, kiikkuminen, juoksu, tasapainoilu, liikkumisen mahdollistaminen erilaisissa ympäristöissä.

Avoimen varhaiskasvatuksen tärkein ajatus:

Avoimessa varhaiskasvatuksessa kohtaamme jokaisen lapsen ja lasten erilaiset perhetaustat samanarvoisesti.

Avoim varhaiskasvatus tarjoaa kotihoidossa oleville lapsille tasavertaisen mahdollisuuden päästä osalliseksi laadukkaasta varhaiskasvatuksesta ja lasten välisestä vertaistoiminnasta.

Avoim varhaiskasvatus on kokonaisvaltaista: siinä huomioidaan myös perheiden tukeminen arjen erilaisissa kysymyksissä liittyen lasten kasvuun ja kehitykseen.

Kohtaamme perheet sensitiivisesti kunnioittaen erilaisia kasvatuskäytäntöjä.

Jokaisen perheen oma perhekulttuuri on arvokas sellaisenaan ja meidän tehtävämme on tukea lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta.